

VII. РЕЦЕНЗІЇ

К. Мезенцев, д-р геогр. наук, проф.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ЛЬВІВ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН. МІСТО НОВОГО СТОЛІТТЯ

Назарук М. Львів на початку XXI століття : Науково-популярне видання / Микола Назарук. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2015. – 240 с.

У Видавництві Старого Лева у 2015 році опубліковано науково-популярне видання "Львів на початку XXI століття" професора географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка Миколи Назарука, яке стало логічним продовженням його монографії "Львів у XX столітті: соціально-екологічний аналіз" (Українська академія друкарства, Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2008).

Актуальність такого дослідження чітко і ёмко визначено автором у вступі: "Про Львів написано багато... Більшість авторів так чи інакше пише про історію міста, про його архітектуру, про зелені зони, про туристичні принади тощо. Однак надзвичайно мало праць присвячено дослідженню міста як соціальному феномену, що розвивається в історичному часі..." (с. 8). Саме таке завдання поставив перед собою автор – дослідження Львова як соціального феномену початку XXI століття. Львів розглядається як місто, яке частину своїх рис зберегло крізь роки, коли в різних його частинах порізно відчувається подих епох – часів заснування українського міста Лева, домінування австрійської та польської культури, індустріального розвитку радянської доби. У першому розділі "Геочасовий чинник у функціонуванні та розвитку урбосистеми м. Львова" Микола Назарук вміло показав, як місто пройшло шлях столиці Королівства Галичини і Людомерії та Західноукраїнської Народної Республіки, центру провінційного воєводства Польщі, обласного центру СРСР і стало духовною столицею незалежної України. При цьому місто не зупинялося в розвитку, набуваючи нових рис. Надбання пострадянських часів не зруйнували, а швидше доповнили, розвинули попередній образ Львова, дали можливість розкритися місту по-новому, відповідно до нових вимог часу – як культурна, музейна, книжкова, фестивальна, кавова столиця України, набувши ознак креативного постіндустріального міста.

Разом з містом змінювалися люди. Чисельність населення міста зростала і скорочувалася, місто долато демографічні кризи, змінювалися демографічна поведінка та структура населення. Ці питання висвітлені автором у розділі "Демогеографічні процеси у Львові на зламі XX та XXI століть та їх вплив на функціонування урбосистеми" і супроводжуються численними графічними та табличними унаочненнями.

В економічному відношенні сучасний Львів зреагував на вимоги часу: відбувається деіндустріалізація, зростає роль сфери послуг, змінюється господарська спеціалізація, але водночас в ринкових умовах місто дещо відстає щодо модернізації розвитку громадського транспорту, житлово-комунального господарства. Ці питання висвітлені автором у розділі "Структурні зміни

в економіці міста Львова на зламі XX-XXI століть та їх вплив на функціонування урбосистеми". Слід відмітити характеристику промислового потенціалу Львова, що представлена в наступному розділі за адміністративними районами міста. В розрізі окремих промислових підприємств показано результати їх адаптації до нових умов господарювання початку XXI століття.

Сфера послуг суттєвою мірою визначає нове обличчя Львова, але й створює нові виклики: як привабити туристів до міста та забезпечити їх належною туристичною інфраструктурою (яка б відповідала вимогам різних груп населення – за віком, доходами, етнічним походженням тощо); як створити образ креативного міста та відповідати його вимогам (розвивати не тільки мистецьку складову, але й продукувати високі технології); як забезпечити європейські стандарти вищої освіти та "не забути" при цьому про дитячі садки та школи. Розділи "Сфера послуг та її вплив на розвиток урбосистеми міста" та "Освіта та її роль у реалізації стратегії розвитку Львова" присвячені цим питанням.

Наступні розділи книги Миколи Назарука – "Сакральні об'єкти в геопросторі Львова" та "Монуменальна скульптура як один із чинників зміни простору міста". Львів завжди був важливим духовним осередком, зберігаючи свою власну і неповторну ауру, яка відчувається через численні сакральні простори та об'єкти міста. Величні собори та маленькі каплиці, прадавні храми та витвори мистецтва нової епохи, містичні площі, вулиці, фасади будинків та загадкові внутрішні дворики створюють унікальний колорит міста. Цей образ доповнюється монументальними символами різних часів – пам'ятники Адаму Міцкевичу та Тарасу Шевченку, Данилу Галицькому та Степану Бандері, Леопольду фон Захеру-Мазоху та винахідникам газової лампи Ігнатію Лукасевичу і Яну Зеґу, львівським сажотрусу та батярам формують своєрідне поєднання духовних символів різних епох. Серед них з'явився і географічний пам'ятник наплічнику.

Місто має рухатися далі, долати нові виклики та ставити нові завдання. Тому логічно книга завершується розділом, присвяченим проблемним питанням Генерального плану розвитку міста. Яким буде Львів у XXI столітті, що візьме місто з собою далі, а що виступає перешкодою у подальшому поступі Львова?

Люди, економіка, туризм, сакральні об'єкти – все це елементи міста як соціального феномену, розкриті у роботі Миколи Назарука "Львів на початку XXI століття". Кожен автор по-своєму бачить зміст та структуру такої роботи. З чимось можна беззаперечно погоджуватися, а щось викликає дискусію. Проте чим більше в українській географії буде оригінальних праць з власним обличчям, тим краще для нашої науки, для популяризації географічних знань. І дуже добре, що це видання відбулося і його можна зустріти у Львові не лише на полицях у книгарнях, але й у численних кав'ярнях міста.

Надійшла до редколегії 27.11.15

К. Мезенцев, д-р геогр. наук, проф.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ЛЬВОВ КАК СОЦИАЛЬНЫЙ ФЕНОМЕН. ГОРОД НОВОГО ВЕКА

K. Mezentssev, Dr.Sc. in Geography, Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

LVIV AS A SOCIAL PHENOMENON. CITY OF THE NEW CENTURY

© Мезенцев К., 2015